

EVROPSKI PARLAMENT: ORGANIZACIJA IN DELOVANJE

Organizacijo in delovanje Evropskega parlamenta ureja njegov poslovnik, dejavnosti pa usmerjajo politični organi, odbori, delegacije in politične skupine.

PRAVNA PODLAGA

- Člen 14 Pogodbe o Evropski uniji (PUE) in člani 223, 224, 226, 229, 231 in 232 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU);
- [Poslovnik Evropskega parlamenta](#).

ČLANSTVO IN SESTAVA

Splošna pravila o sestavi Evropskega parlamenta so opredeljena v členu 14(2) PEU, ki določa, da Evropski svet na pobudo Evropskega parlamenta in z njegovo odobritvijo soglasno sprejme Sklep o sestavi. Določa tudi, da je lahko Parlament sestavljen iz največ 751 predstavnikov državljanov EU (750 poslancev in predsednik). Državljeni so zastopani proporcionalno upadajoče, z najnižjim pragom šestih članov na državo članico. Nobena država članica nima več kot 96 sedežev.

To pomeni, da se skupno število sedežev razdeli glede na število prebivalcev držav članic, pri čemer se države članice z več prebivalci strinjajo, da se jim dodeli manj sedežev v korist držav članic z manj prebivalci. Večja kot je država, manj sedežev ima glede na število prebivalcev. Ta koncept je bil po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe natančneje opredeljen v naslednjih sklepih Evropskega sveta, sprejetih v skladu s členom 14(2) PEU.

Ker naj bi Združeno kraljestvo izstopilo iz EU, je bil potreben razmislek o razdelitvi 73 sedežev, ki jih trenutno zasedajo poslanci iz te države. Evropski svet je na predlog Parlamenta^[1] z dne 28. junija 2018 sprejel sklep o sestavi Parlamenta po volitvah leta 2019^[2]. Skupno število sedežev se je zmanjšalo s 751 na 705, pri čemer se je delež nekaterih držav članic povečal. Število poslancev Evropskega parlamenta, ki so izvoljeni po posameznih državah članicah, je naslednje: Nemčija – 96; Francija – 79; Italija – 76; Španija – 59; Poljska – 52; Romunija – 33; Nizozemska – 29; Belgija, Grčija, Madžarska, Portugalska, Švedska in Češka – 21; Avstrija – 19; Bolgarija – 17; Finska, Danska in Slovaška – 14; Irska – 13; Hrvaška – 12; Litva – 11; Latvija in Slovenija – 8; Estonija – 7; Ciper, Luksemburg in Malta – 6. Vendar pa člen 3(2) tega

[1] Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. junija 2018 o osnutku sklepa Evropskega sveta o sestavi Evropskega parlamenta (sprejeta besedila, P8_TA(2018)0249).

[2] Sklep Evropskega sveta (EU) 2018/937 z dne 28. junija 2018 o sestavi Evropskega parlamenta (UL L 165 I, 2.7.2018, str. 1).

sklepa določa tudi, da bi, če bi bilo Združeno kraljestvo v začetku parlamentarnega obdobja 2019–2024 (tj. junija 2019) še zmeraj država članica, število poslancev na državo članico ostalo enako kot v prejšnjem obdobju^[3], dokler ne bo postal izstop Združenega kraljestva pravno veljaven.

Parlament se po vsakih volitvah brez sklica sestane prvi torek po izteku enomesečnega obdobja (akt z dne 20. septembra 1976^[4]). Parlament se v skladu s členom 229(1) PDEU brez posebnega sklica sestane vsako leto drugi torek v marcu.

ORGANIZACIJA

A. Predsednik

Poslanci Parlamenta izmed svojih članov izvolijo predsednika Parlamenta, ki ima obnovljiv dveinpolletni mandat (člen 19). Institucijo zastopa v odnosih z zunanjim svetom in drugimi institucijami EU. Prav tako vodi razprave na plenarnem zasedanju in skrbi, da se upošteva poslovnik Parlamenta. Predsednik Evropskega parlamenta na začetku vsakega zasedanja Evropskega sveta predstavi stališče Parlamenta in njegove pomisleke v zvezi s točkami dnevnega reda in drugimi zadevami. Potem ko Parlament sprejme proračun EU, ga predsednik podpiše in tako omogoči začetek veljavnosti. Predsednika Parlamenta in Sveta podpišeta vse zakonodajne akte, sprejete po rednem zakonodajnem postopku. Predsednika lahko nadomesti eden od 14 podpredsednikov (člen 23 poslovnika).

B. Plenarno zasedanje

Plenarno zasedanje je Evropski parlament v ožjem pomenu, predseduje pa mu predsednik. Vsak mesec (razen avgusta) se sestane v Strasbourgu na delnem zasedanju, ki traja od ponedeljka do četrтка. Dodatna delna zasedanja potekajo v Bruslju. Delno zasedanje je razdeljeno na dnevne seje (člen 145(3) poslovnika). Mesta, ki se v sejni dvorani dodelijo poslancem, se s soglasjem predsednikov skupin določijo po politični pripadnosti, od leve proti desni. Predsednik otvori sejo, včasih s počastitvijo spomina ali govorom o aktualni temi. Predsedniku pri nalogah pomaga 14 podpredsednikov, ki lahko prevzamejo predsedovanje. Evropska komisija in Svet Evropske unije sodelujeta na sejah, s čimer olajšujeta sodelovanje med institucijami v procesu odločanja. Na zahtevo Parlamenta lahko predstavnika omenjenih institucij podata izjavo ali poročata o dejavnostih.

C. Politični organi Evropskega parlamenta so naslednji:

predsedstvo (člen 24 poslovnika – predsednik in 14 podpredsednikov), konferenca predsednikov (člen 26 poslovnika – predsednik in predsedniki političnih skupin), pet kvestorjev (člen 28 poslovnika – pristojen za upravne in finančne zadeve poslancev), konferenca predsednikov odborov (člen 29 poslovnika) in konferenca predsednikov delegacij (člen 30 poslovnika). Mandat predsednika, podpredsednikov ter kvestorjev in pa predsednikov odborov in delegacij traja dve leti in pol (člen 19 poslovnika).

[3] Glej člen 3 [Sklepa Evropskega sveta z dne 28. junija 2013 o sestavi Evropskega parlamenta \(UL L 181, 29.6.2013, str. 57\)](#).

[4] Akt o volitvah predstavnikov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami z dne 20. septembra 1976 (UL L 278, 8.10.1976).

D. Odbori in delegacije

Poslanci delujejo v 20 odborih, 2 pododborih in 39 delegacijah (medparlamentarne delegacije in delegacije v skupnih parlamentarnih odborih, odborih za parlamentarno sodelovanje in večstranskih parlamentarnih skupščinah)^[5]. Parlament napoti tudi delegacijo v skupno parlamentarno skupščino, ustanovljeno na podlagi sporazuma med afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (AKP) ter EU^[6]. Parlament lahko ustanovi tudi posebne odbore (člen 197 poslovnika) ali preiskovalne odbore (člen 226 PDEU in člen 198 poslovnika).

Na podlagi člena 204 poslovnika vsak odbor ali delegacija izvoli svoje predsedstvo, v katerem so predsednik in največ štirje podpredsedniki.

E. Politične skupine

Poslanci niso člani nacionalnih delegacij, temveč mednarodnih političnih skupin v skladu s svojo politično usmeritvijo. Poslovnik Evropskega parlamenta določa, da mora posamezno politično skupino sestavljati najmanj 25 poslancev, izvoljenih v najmanj četrtini držav članic (člen 32 poslovnika). Politične skupine se redno sestajajo v tednu pred delnim zasedanjem in v tednu delnega zasedanja ter pripravljajo seminarje, na katerih opredelijo glavna načela svojega delovanja. Nekatere politične skupine ustrezajo nadsacionalnim političnim strankam, ki delujejo na ravni EU.

F. Evropske politične stranke in fundacije

Evropski parlament priporoča vzpostavitev okolja, ki bo naklonjeno razvoju resnično evropskih političnih strank in fundacij, vključno s sprejetjem okvirne zakonodaje. Člen 224 PDEU zagotavlja pravno podlago za sprejetje statuta političnih strank na evropski ravni in pravil o njihovem financiranju v skladu z rednim zakonodajnim postopkom. Leta 2003 je bil uveden sistem financiranja evropskih političnih strank, ki je omogočil vzpostavitev političnih fundacij na ravni EU^[7]. V odgovor na nekatere primere zlorabe so bila ta pravila pred kratkim spremenjena z Uredbo (EU, Euratom) 2018/673 z dne 3. maja 2018^[8], s katero se skuša okrepiti evropska razsežnost evropskih političnih strank, zagotoviti pravičnejša porazdelitev sredstev in izboljšati izvrševanje.

Že obstoječe evropske politične stranke so: Evropska ljudska stranka (EPP), Stranka evropskih socialistov (PES), Zavezništvo liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE), Evropska stranka zelenih (EGP), Zavezništvo evropskih konservativcev in reformistov (ACRE), Stranka evropske levice (EL), Združeni Evropejci za demokracijo (EUD), Evropska demokratska stranka (EDP), Evropska svobodna zveza (EFA), Evropska zveza za svobodo (EAF), Zveza evropskih nacionalnih gibanj (AEMN), Evropsko krščansko politično gibanje (ECPM) in Zveza za neposredno demokracijo v Evropi (ADDE). Nadsacionalne politične stranke tesno sodelujejo z ustreznimi političnimi skupinami v Evropskem parlamentu.

[5]Število članov posameznih odborov je določeno v prvem odstavku [Sklepa Evropskega parlamenta z dne 2. julija 2014 o številčni sestavi odborov \(UL C 224, 21.6.2016, str. 34\)](#).

[6]Glej [člen 17 sporazuma iz Cotonouja, kot je bil spremenjen 22. junija 2010 v Ouagadougouju](#).

[7]Uredba (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (UL L 317, 04.11.2014, str. 1).

[8]Uredba (EU, Euratom) št. 2018/673 z dne 3. maja 2018 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (UL L 114, 4.5.2018, str. 1).

Med najpomembnejše evropske politične fundacije sodijo: Center za evropske študije Wilfried Martens, Fundacija za evropske progresivne študije, Evropski liberalni forum, Zelena evropska fundacija, Inštitut evropskih demokratov, Transform Europe in Nova smer – fundacija za evropske reforme.

22. novembra 2012 je Parlament sprejel resolucijo^[9], v kateri je pozval evropske politične stranke, naj imenujejo kandidate za položaj predsednika Komisije, da bi se okrepila politična legitimnost tako Parlamenta kot Komisije. Ta ureditev se je začela izvajati pred volitvami leta 2014 in vodilni kandidati so na njih prvič kandidirali. Po volitvah je Parlament 22. oktobra 2014 za predsednika Komisije izvolil Jean-Clauda Junckerja, enega od kandidatov. Parlament je v sklepu z dne 7. februarja 2018 o spremembi okvirnega sporazuma o odnosih med Parlamentom in Komisijo^[10] izrazil namero, da bo zavrnil vsakega kandidata za predsednika Komisije, ki ne bo imenovan kot vodilni kandidat („Spitzenkandidat“) evropske politične stranke pred evropskimi volitvami leta 2019.

G. Sekretariat Parlamenta

Na čelu [sekretariata](#) Parlamenta je generalni sekretar, ki ga imenuje predsedstvo (člen 222 poslovnika). Predsedstvo določi tudi sestavo in organizacijo sekretariata: trenutno ga sestavlja 12 generalnih direktorats in pravna služba. Njegova naloga je usklajevati zakonodajno delo ter pripravljati plenarna zasedanja in seje. Poleg tega nudi tehnično, pravno in strokovno pomoč parlamentarnim organom in poslancem ter jih podpira pri izvajanju njihovega mandata. Sekretariat zagotavlja tolmačenje in prevajanje za vse seje in uradne dokumente.

DELOVANJE

Evropski parlament v skladu s pogodbama deluje neodvisno. Sprejme svoj poslovnik, za kar so potrebni glasovi večine poslancev (člen 232 PDEU). Razen če ustanovni pogodbi določata drugače, Parlament odloča z večino oddanih glasov (člen 231 PDEU). Za delna zasedanja sprejme dnevni red, na njih pa predvsem sprejema poročila, ki jih pripravijo parlamentarni odbori, zastavlja vprašanja Komisiji in Svetu, vodi tematske in nujne razprave ter obravnava izjave predsedstva. Seje odborov in plenarna zasedanja so javna in se prenašajo prek spleta.

SEDEŽ IN KRAJI DELA

Parlament je po 7. juliju 1981 sprejel več resolucij o svojem sedežu in z njimi vlade držav članic pozval, naj izpolnijo dolžnost, ki jim jo nalagata temeljni pogodbi, in ustanovijo enoten sedež evropskih institucij. Ker odziva na te pozive ni bilo, je Evropski parlament sprejel niz odločitev o organizaciji in krajih svojega dela (Luxembourg, Strasbourg in Bruselj). Na Evropskem svetu v Edinburgu 11. in 12. decembra 1992 so vlade držav članic dosegle dogovor o sedežu evropskih institucij, po katerem velja, da:

[9][Resolucija Evropskega parlamenta z dne 22. novembra 2012 o volitvah v Evropski parlament leta 2014 \(UL C 419, 16.12.2015, str. 185\).](#)

[10][Sklep Evropskega parlamenta z dne 7. februarja 2018 o reviziji Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo \(UL C 463, 21.12.2018, str. 89\).](#)

- ima Evropski parlament sedež v Strasbourgu, kjer poteka 12 mesečnih delnih zasedanj, med njimi zasedanje, na katerem je sprejeta odločitev o letnem proračunu EU;
- dodatna delna zasedanja potekajo v Bruslju;
- parlamentarni odbori se srečujejo v Bruslju;
- sekretariat in podporni oddelki Parlamenta ostajajo v Luxembourgju.

Evropski parlament se z odločitvijo ni strinjal, vendar je takratno Sodišče Evropskih skupnosti (sodba z dne 1. oktobra 1997 – C-345/95) potrdilo, da se sedež Parlamenta določa v skladu s sedanjim členom 341 PDEU. Vsebina odločitve je bila vključena v Amsterdamsko pogodbo s protokolom kot priloga.

Četudi je Parlament to odločitev obžaloval, je bil prisiljen oblikovati svoj letni koledar v skladu z njo, in sicer na predlog konference predsednikov. Na splošno velja, da ima Parlament med letom 12 štiridnevnih delnih zasedanj v Strasbourgu in šest dvodnevnih v Bruslju. Poslanci so podali več pobud, da bi se izognili organizaciji zasedanj v Strasbourgu. V letu 2012 je bil na primer sprejet koledar z dvema dvodnevnima delnima zasedanjema v Strasbourgu v istem tednu v oktobru, s čimer se je skupno število dni v Strasbourgu zmanjšalo za štiri. Po pritožbi Francije pa je Sodišče razsodilo (Zadeva C-237/11), da je treba za izpolnitev sprejetih odločitev organizirati dve celotni delni zasedanji.

V skladu s členom 229 PDEU se lahko Evropski parlament na zahtevo večine svojih poslancev ali na zahtevo Sveta oziroma Komisije sestane na izrednem delnem zasedanju. Parlament je imel prvo dodatno plenarno zasedanje 18. decembra 2006 v Bruslju, in sicer neposredno po zasedanju Evropskega sveta 14. in 15. decembra 2006. Odtlej se je praksa neposrednega sledenja zasedanjem Evropskega sveta še utrdila.

POSLANCI EVROPSKEGA PARLAMENTA PO POLITIČNIH SKUPINAH IN DRŽAVAH ČLANICAH

Na naslednjem naslovu si lahko ogledate preglednico političnih skupin in njihove sestave: <http://www.europarl.europa.eu/meps/sl/crosstable.html>

Eeva Pavy
04/2019

